MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Ylikuluttamisen vastuuttomuutta kuvaa se, että luonnon monimuotoisuus köyhtyy eniten eteläisellä pallonpuoliskolla matalan tulotason maissa. **SUOMEN KUVALEHTI**

Eläinlääkäreitä tarvitaan lisää

Tänä kesänä eläinlääkäreille on löytynyt aiempaa paremmin sijaisia, mutta eläinlääkäripula vaivaa silti yhä monia kuntia.

Tuoreen selvityksen mukaan pula on pahin Pohjois-Suomessa, missä on ollut useita kunnaneläinlääkärin virkoja täyttämättä jo pitkään.

Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla toimivan peruspalvelukuntayhtymä Selänteen neljästä kunnaneläinlääkärin virasta kaksi on edelleen avoinna (MT 4.6.).

Virkoja on ollut mahdoton täyttää, koska niihin ei ole ollut hakijoita.

Eläinten akuutit sairaustapaukset vaativat pikaista hoitoa. Eläinlääkäreitä kaivataan kuitenkin yhä useammin myös terveydenhuoltokäynnille, sillä hyvinvointituen uudet ehdot edellyttävät tiloilta terveydenhuoltosopimusta.

Toukokuussa alkanut tukivuosi onkin tuonut paljon uusia tiloja kansallisen nautaterveydenhuollon eli Nasevan seurantajärjestelmään.

Eläinlääkintähuoltolaki edellyttää, että kunnat tarjoavat tuotantoeläinten terveydenhuollon palveluja kysyntää vastaavasti osana peruseläinlääkäripalveluja.

Monin paikoin tuottajilla on kuitenkin vaikeuksia saada eläinlääkäreitä terveydenhuollon käynnille.

Tehtävien hoitoon varatut resurssit ovat selvästi alimitoitettuja. Esimerkiksi Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella kunnaneläinlääkäreillä oli jo viime vuonna 327 terveydenhuoltosopimusta tehtävään varattua henkilötyövuotta kohti.

Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisella tilalla voitaisiin käydä kerran vuodessa, jos eläinlääkäri tekisi 1,5 käyntiä päivässä.

Sopimuksen tehneillä sikatiloilla pitäisi ehtiä käymään kuitenkin useammin kuin kerran vuodessa.

Tarpeet terveydenhuollon palveluille voivat kasvaa edelleen jatkossa, sillä lampaat ja siipikarja saattavat päästä hyvinvointituen piiriin vuonna 2014.

Eläinlääkäripulaan on etsitty lääkkeitä jo pitkään. Helpotusta on haettu muun muassa keskittämällä valvontatehtäviä niihin erikoistuneille virkaeläinlääkäreille.

Kunnat ovat perustaneet valvontaeläinlääkärien virkoja melko varovaisesti. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että valtion virkojen perustamiseen tarjoamaa tukea on edelleen käyttämättä 12 henkilötyövuoden verran.

Myös eläinlääkäreiden koulutusta on lisätty vuonna 2008.

Tänä keväänä Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista 60 sai praktiikkaoikeudet eli oikeuden eläinlääkärin töihin.

Eläinlääkäripula on tosiasia.

Ensimmäinen isompi, 72 hengen vuosikurssi on valmis työmarkkinoille vuonna 2014.

Osassa Suomea pulaa on helpotettu ulkomailla koulutuksensa saaneilla eläinlääkäreillä. Tämä voi olla varteenotettava vaihtoehto, jos koulutuksella on EU-hyväksyntä ja eläinlääkärit pystyvät palvelemaan asiakkaitaan suomeksi.

Tuottajien vastuulla on kutsua eläinlääkäri tilalle niin, että terveydenhuoltokäynti tulee tehtyä ajallaan. Velvollisuutta on kuitenkin vaikea hoitaa, jos eläinlääkäri ei muilta kiireiltään ehdi paikalle.

Eläinten hyvinvointitukea voidaan pahimmassa tapauksessa periä tuottajalta takaisin, mikäli tuen ehdot eli tässä tapauksessa terveydenhuolto eivät toteudu lain edellyttämällä tavalla.

Nyt kaivattaisiin selkeitä pelisääntöjä korvausvastuun kantajasta, mikäli tukea päätetään periä takaisin.

Vastuun jääminen yksin tuottajan kontolle on kohtuutonta, jos kunta ei omalta osaltaan vastaa lain edellyttämästä palvelutarjonnasta. Yhteiskunnan ei pidä sallia, että lakisääteisen vastuun laiminlyönneistä seuraa rangaistuksia toiselle toimijalle.

> **Eläinlääkäripulaan on etsitty lääkkeitä jo pitkään.**

VIERASYLIÖ

Suuret taajamat eivät houkuttele

Asuminen on taloudellisen toiminnan ydin. Tuotanto vaatii tekijänsä ja työvoiman saanti tulee tärkeäksi.

Yhdyskuntien rakentamisessa on saavutettu raja, jossa uustuotannosta aiheutuvat haitat ovat asukkaille hyötyjä suuremmat. Kokonaistarkastelu puuttuu ja vanhasta linjasta asumisen ahtaamisesta halutaan pitää kiinni.

Poliittinen tahto on vastoin nykyisten asukkaiden toivomuksia asuinympäristöstään. Tätä ristiriitaa halutaan vaimentaa perustelemalla ehdotuksia yhdyskuntien rakentamisesta niin sanotuilla selvityksillä.

Näihin kuuluu myös ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen julkaisema Asukasbarometri 2010.

Ympäristövaikutukset unohdetaan

Tässä selvityksessä ei asumisen ympäristövaikutuksia ole pyrittykään tarkastelemaan tasapuolisesti. Tulevaisuuden yhteiskunnassa kestävä kehitys olisi olennaista. Siihen kuuluu taloudellisten seikkojen ohella tasavertaisina ympäristötekijät ja sosiaaliset vaikutukset.

Asukasbarometriä hallitsee nyt sen tekijöiden maailmankuva; rakentaminen voittoa tuottavasti.

Maailmaa vaivaavia kahta tärkeintä ympäristömuutosta ei Asukasbarometrissä kysytä. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden tarkastelu jäävät olemattomiksi. Toisaalta puhelinhaastattelulla ei näitä kysymyksiä yleisen tiedon tason takia saada selvitettyä.

Tavoitteeksi, jonka myös Suomi on hyväksynyt, on otettu luonnon monimuotoisuuden vähentämisen pysäyttäminen viime vuonna. YK:n ympäristöohjelma UNEP ja EU katsoivat tämän saavuttamisen merkitsevän samalla asukkaille suurta hyvinvoinnin nousua muun muassa ulkoilun ja paremman viihtyisyyden takia.

Asukasbarometri 2010 on tehty vanhojen tietojen ja arvostusten mukaan. Se ei ota huomioon tiedon lisääntymistä ja ympäristövaatimusten muuttumista.

Asukkaiden toiveet vihreydessä

Suomalaisten asumistavoitteet ovat korostaneet pientalojen osuutta. Ikivanhaan elämänmuotoon liittyy vielä kesäisin tapahtuva liikenne kesämökeille. Halutaan edelleen kokea oleminen luonnon helmassa omassa pientalossa.

Asukasbarometri 2010 vahvistaa tämän käsityksen. Barometrissä ei kuitenkaan tarkastella jo Tukholman ympäristökonferenssissa vuonna 1972 todettua yhdyskuntien optimikokoa, 20 000 asukasta.

Asukkaiden liikehdintä on voimistunut viime vuosikymmeninä. Sen mahdollisti varallisuuden yleinen nousu.

> **Ajan säästö ja mukavuus ratkaisevat kuljetustavan.**

Samalla se merkitsi myös lapsiperheiden lähtöä kaupunkien keskustojen turvattomista kivierämaista.

Esimerkiksi Helsingin keskustasta muutti vihreämpään ja väljempään Espoon ympäristöön perheitä, joista 80 prosenttia oli hyvätuloisia. Lukemalla oikein asukasbarometriä päästään tässä samaan tulokseen: liian suuret taajamat ovat asukkaille epäviihtyisiä.

Umpikujasta olisi päästävissä, eikä siihen löydy ratkaisuksi kuntauudistus. Asukasbarometri 2010 ei tarkastele todellista syytä eli ahtaamista. Keinoksi ongelmiin on löydettävissä asumisen lisäämisen pysäyttäminen nykyisten asukkaiden ehdoilla.

Suurten taajamien eräänä johtavana ajatuksena on ainakin työmatkojen tekeminen ilman autoa eli asuminen raideyhteyksien päässä.

Tämä tavoite on harhaa, koska käytännössä kaikki muu tavanomainen yhteiskunnan toiminto alkaen jokapäiväisestä kauppamatkasta joudutaan tekemään yksityisautolla. Selvityksen mukaan noin puolet käyttää julkisia kulkuvälineitä.

Asukasbarometrin 2010 suuri virhe on siinä, ettei se ota huomioon yhden yhteiskunnan ongelman ratkaisun aiheuttamia muita ympäristö- ja sosiaalisia haittoja.

YKn hallintoneuvoston 2012 asiakirjoissa todetaan tällaisen politiikan olevan vahingollista sekä ihmiselle että ympäristölle.

Kerrostaloista pyritään pientaloihin

Koko maassa on rakennettu vuosittain noin 30 000 asuntoa, joista puolet on pientaloissa. Eräillä alueilla, kuten Helsingissä, pientalojen osuus on kuitenkin romahtanut. Kaupunki ei ole asunto-ohjelmassaan pystynyt lainkaan toteuttamaan asukkaiden toiveita.

Aikaisemmin Helsingissä oli vielä kolmannes taloista pientaloja, mutta nyt enää 12 prosenttia.

On uskallettava myöntää, että ruuhka-alueillakin on lähes riittävä asuntokanta jo asuville. Suomessa rakennetaan uusia asuntoja yksi prosentti asunnoista. Tämän tulisi riittää asumistason kohentamiseen saneerauksilla.

Barometrissä luodaan haaveita vielä paremmasta. Aktiiviaikansa jo eläneille tämä unelmointi sallitaan, mutta asukasbarometrillä ei tule suunnata rakentamista taloudellisten tavoitteiden mukaan.

Käytännön elämä eroaa selvityksestä

Asukasbarometri 2010 toteaa myös käytännön ristiriidat perhetasolla.

Kun juna-aseman viereen on rakennettu uusi asuntolähiö kerrostaloineen, niin asukkaat eivät suinkaan kulje työpaikalleen junalla, vaan omalla autollaan.

Samalla matkalla voidaan viedä lapset tarhaan tai kouluun, käydä tullessa kaupassa kantamatta muovikasseja ahtaassa junassa taikka kuljettaa kimppakyydissä naapuri työpaikalle. Ajan säästö ja mukavuus ratkaisevat kuljetustavan, ei juna- tai muu julkinen yhteys.

Ilmastonmuutoksen ehkäiseminen on tärkeä. Suuri hiilidioksidipäästöjen tuottaja, myös välillisesti on rakentamisen uustuotanto. Jokainen uusi asukas tuo mukanaan peruskuorman päästöjä. Asuinrakentamisen keinoin tästä ei selvitä, puhumattakaan energiavaihtoehtojen valinnasta.

Asukasbarometri 2010 on tilattu tutkimus perustelemaan ympäristölle ja nykyisille asukkaille virheellistä yhdyskuntien rakentamislinjaa. Sen muuttaminen on edellytys sille, että lähes itsestään selvyyksiä sisältävää barometriä kannattaa uusia.

OLLI PAASIVIRTA
Kirjoittaja on ympäristönsuojeluneuvos Kauniaisista.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

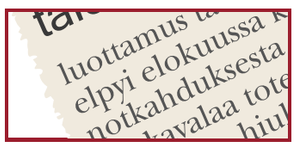

Oppositiossa ei suosio kasva

Hämeen Sanomat kirjoittaa oppositiossa olemisen vaikeudesta Suomen poltitiikassa. *”Ennen oli yleistä, että puolue lähti oppositioon lihottamaan kannatustaan. Tämä vaalikausi vahvistaa nykytrendiä eli oppositiossa suosio voi jopa hiipua. Keskustan kannatus lopahti viime vuoden eduskuntavaalien jälkeen ja on nyt palautunut vain vaalien tasolle.*

Perussuomalaisten kannatus taas on sulanut vuodenvaihteen huippuluvuista lähes kymmenen prosenttiyksikköä, vähän gallupista riippuen.

Sikäli asetelma yllättää, että oppositiolla on ollut tuhannen taalan paikka hallituksen haastamiseen. Perussuomalaisten puheenjohtajan Timo Soinin lentävä lause ’Missä EU, siellä ongelma’ on saanut lihaa luiden ympärille Kreikan kriisistä ja muista euroalueen ongelmista.

Kannatuksessa Soinin ’oikeassa oleminen’ ei kuitenkaan näy. On käynyt päinvastoin, eikä hän ole enää se ykkösvaihtoehto, kun toimittajat kärttävät kriittisiä EU-lausuntoja. Ekonomistit ja EU-asiantuntijat ovat sivuuttaneet hänet.

Keskusta taas linjasi itsensä hallituksen kuntareformin vastustajaksi. Ankara hallituksen arvostelu ei kuitenkaan satanut puolueen laariin. Ei ainakaan vielä.

Aika näyttää miten käy, kun hallitus ottaa reformissaan aikalisän.”

Selvä voitto on hyvä alku

Aamulehti pitää keskustan puheenjohtajaksi valitun Juha Sipilän odotettua selvempää voittoa hyvänä lähtökohtana puheenjohtajuudelle. *”Hänen asemaansa vahvistaa se, että voitto oli odotettua selvempi. Sipilä peittosi vaalin toisella kierroksella ennakkosuosikkina kisaan lähteneen Tuomo Puumalan luvuin 1 251–872.*

Nyt vain koko puoluejohdon ja muiden kellokkaiden on oltava sanojensa mittaisia ja seistävä tanakasti valitsemansa puheenjohtajan takana.”

Pieni säästö, iso harmi

Rahapulassaan monet kunnat joutuvat karsimaan henkilöstömenoistaan. Palkat ovat kuntien suurin menoerä, joten ne ovat myös luonteva kohde säästöjen etsinnässä.

Säästöpäätökset ovat aina ikäviä. Siksi ne kohdistuvat helpoiten kohteisiin, joiden mahdollisuus puolustaa asemaansa on vähäisin. Käytännössä säästöt ovat johtaneet kunnissa määräaikaisen henkilöstön pompotteluun. Kyse alkaa jo olla kuntien maineesta työnantajana.

Huono maine voi nopeasti näkyä pulana pätevistä hakijoista. Tähän on törmätty muun muassa opetustoimessa, jossa vastavalmistuneet opettajat ovat alkaneet vältellä niukan talouden maaseutukuntia (MT 1.6.).

Vaikka moni kunta on kyseenalaisesta tavasta luopunut, edelleen osa keskeyttää määräaikaisten opettajiensa työsuhteet kesäloman ajaksi. On selvää, että tällaisista kunnista nuoret opettajat hakeutuvat muualle, jos vain voivat.

Kyse ei ole pelkästään nuorten ja määräaikaisten työntekijöiden – tässä tapauksessa opettajien – kohtelusta. Ennen kaikkea kyse on koulua käyvien lasten mahdollisuudesta saada sitoutunut ja motivoitunut opettaja.

Lyhyiden sijaisuuksien ja jatkuvasti vaihtuvien opettajien varassa toimiva koulu ei kykene asialliseen opetukseen. Tämä näkyy häiriöiden ja oppimisvaikeuksien nopeana lisääntymisenä.

Suomalainen koulu on ollut menestystarina. Lapsiin kohdistuvia huonoja säästöpäätöksiä tulisi välttää, sillä niistä voi kertyä suuri lasku pitkälle tulevaisuuteen.

KOLUMNI: JOUKO RÖNKKÖ

Rannekkeesta on helppo taluttaa

Eipä tiennyt Lastenpäivän säätiö pari vuotta sitten mitä teki, kun lopetti toimittajien ilmaiset rannekkeet Linnanmäelle. Aivan yhtäkkiä alkoi löytyä vikaa Linnanmäen kesätyöläisten oloista ja välillä huvinpuiston turvallisuudestakin.

Ihmistä, myös toimittajaa, on helppo taluttaa rannekkeesta.

Panimoyhdistys ymmärtää etunsa paremmin kuin huvipuiston pyörittäjä. Minä ja monen moni muu toimittaja saamme joka vuosi kutsuja olutseuran tapahtumiin. Huurteisen ääressä voi pohtia vaikkapa sitä, eikö ole tätimäistä vaatia olutmainonnan rajoittamista.

Oluiden ja muiden etujen tarjoaminen toimittajille vaikuttaa yhtä vähän kuin alkoholimainontakin. Mainonnan maksajien mukaan ei niin mitään.

Sitä sentään ihmettelen, miksi olut- ja viinakauppiaat käyttävät rahaa toimittajien maasuttamiseen ja ennen kaikkea mainontaan, jos se ei kehenkään vaikuta?

Monet tutkimukset kertovat yhtäpitävästi, että alkoholin kulutusta voidaan muuttaa lähinnä kahdella keinolla: Ne ovat hinta ja saatavuus. Mitä halvempaa, sen enemmän. Mitä hankalampaa, sen vähemmän. Mainonta luo mielikuvaa saatavuudesta ja lähes välttämättömyydestä.

> **Juopottelu lyhentää työuria lopusta, keskeltä ja alusta.**

jouko.ronkko@maaseuduntulevaisuus.fi

Mielikuvamainokset ovat etenkin sähköisille välineille niin hyvä rahanlähde, että niiden rajoittamisesta puhuvia katsotaan pitkään. Lehtiä lukiessa ja juontoja kuunnellessa luulisi, että tiukkapipoiset sosiaalitantat ovat Suomen kesän ja perheiden iloisen elämän suurin uhka.

Todellisuudessa sosiaalitantta on uhanalainen laji.

Kun Turmiolan Tommi ajaa perheensä pihalle, se ei ole mikään uutinen – jos äiti ja muksut pääsevät hengissä karkuun. Veronmaksajat kustantavat heille jonkinlaisen hätämajoituksen.

Onhan se naurettavaa muistella Turmiolan Tommia. Vai olisiko se enemmänkin itkettävää? Ainakin monen Arin, Mikon, Soilin ja Juhan mielestä jälkimmäistä. Nimilistaan voi huoletta merkitä kaikki suomalaiset ja suurimman osan ruotsalaisia ja venäläisiäkin etunimiä. Juoppojen takia ovat saaneet itkeä ihan kaiken nimiset.

Erään kartoituksen mukaan lähimmäisen alkoholin käyttö oli suomalaisten ylivoimaisesti yleisin huolen aihe. Maailman rauhat ja ympäristön saastumiset, ilmaston muutoksesta puhumattakaan, tulevat kaukana perässä.

Huoli tulee esiin vasta kun sitä kysytään. Viinakauppiaat eivät haluaisi kysyttävän.

Mainonnan väitetään ohjaavan meitä miedompiin juomiin ja mukavampiin käyttötapoihin. Tiedättehän niihin, joissa nuoret nousevat kattoon kun ottavat vähän. Jos eivät ota, niin jäävät yksin lattialle.

Jos siellä viinakauppiasliitossa joku ei ihan oikeasti tiedä, niin voin kertoa, että kukaan ei ole aikonut ruveta isona pultsariksi tai kassi-Almaksi. Useimpien juopottelu alkaa niistä miedoista.

Jos arvelette, että juominen ja sen tuomat ongelmat ovat jokaisen yksityisasia, niin kehotan muistamaan Aria, Mikkoa, Soilia ja niin edelleen. Hauskaa ja harmitonta ei ole sekään, mitä raskausajan alkoholinkäyttö tekee lapselle.

Tai menkää katsomaan päivystyspoliklinikalle perjantai-iltana. Muistakaa varoa niitä örveltäjiä, jotka suureen ääneen vaativat oikeuksiaan. Heidän paikkailuunsa ja vartijoiden palkkaukseen kuluu pitkä rivi euroja, jotka voisi käyttää paremminkin.

Sossun täti ehkä ehtii huostaan ottojen ruuhkassa kertoa teille, että kyllä, hän joutuu väistelemään juoppoja melkein päivittäin. Alalle ei ole tungosta.

Kaikista ei tule juoppoja, mutta miljoonista suomalaisista on tullut. Mitä nuorempana aloittaa ja ahkerammin harjoittelee, sitä pidemmälle juopon uralla pääsee. Mainostajat haluaisivat, että alku olisi varhainen ja tahti reipas.

Joku pääsee juopon urallaan kansliapäälliköksi, joka on kaksi tuntia päivässä selvänä ja tekee sinä aikana työnsä. Useimmilla urakehitys on kuitenkin ikävämpi.

Taannoinen työtoverini väitti olevansa hyvä veronmaksaja, viinasta ja tupakasta kun menee niin kova vero. Toveri kuuluu olevan nykyisin työkyvyttömyyseläkkeellä. Juopottelu lyhentää työuria paitsi lopusta, myös keskeltä ja joskus alustakin.

Työuran lyhyyteen on monta muutakin syytä kuin viina. Vain juopottelun vaikutuksesta kuitenkin vaietaan – häveliäästi ja yksimielisesti.